

## คุณสมบัติของคำเชื่อมอนุพากย์ที่มาจากคำบอกอดีตกาล ในภาษาไทยและภาษาเวียดนาม

### THE PROPERTIES OF CONJUNCTIVE PARTICIPLE IN THAI AND VIETNAMESE

ธวัชชัย บุญจันทร์  
Thawatchai Bunjantr

ภาควิชาภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ  
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร  
tbunjantr@gmail.com

#### บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาคุณสมบัติทางความหมายและไวยากรณ์ของคำว่า “แล้ว” ที่ใช้ในการเชื่อมอนุพากย์ในภาษาไทย ศึกษาและวิเคราะห์คำละ (empty categories) ที่เกิดขึ้นในอนุพากย์ที่ประกอบด้วยคำว่า “แล้ว” และศึกษาคุณสมบัติเหล่านี้ของคำเชื่อมอนุพากย์ “rôi” ในภาษาเวียดนาม การศึกษานี้ได้ทดสอบทฤษฎีทางวากยสัมพันธ์ที่ใช้อธิบายการกระจาย (distribution) และการตีความ (interpretation) คำละในอนุพากย์ “แล้ว” ในภาษาไทย และอนุพากย์ “rôi” ในภาษาเวียดนาม โดยเก็บข้อมูลประโยคที่ประกอบด้วยคำว่า “แล้ว” จากผู้พูดภาษาไทยและบทความต่าง ๆ ในหนังสือพิมพ์มติชน มติชนสุดสัปดาห์ และหนังสือพิมพ์เนชั่นรายสัปดาห์ แล้วนำประโยคเหล่านี้มาวิเคราะห์และตีความรวมทั้งแปลเป็นภาษาเวียดนามโดยเจ้าของภาษา

ผลการศึกษาพบว่า คำว่า “แล้ว” ในภาษาไทยและ “rôi” ในภาษาเวียดนามปรากฏในอนุพากย์ที่ทำหน้าที่เหมือนวิเศษณ์วลี (adverbial phrase) อนุพากย์ที่แสดงการกระทำต่อเนื่อง อนุพากย์ที่แสดงการกระทำที่เกิดขึ้นทันทีทันใด และอนุพากย์แสดงการกระทำที่บอกเหตุผลเกี่ยวเนื่องกัน

สำหรับอนุพากย์ที่บอกการกระทำที่ต่อเนื่องกัน ในอนุพากย์ “แล้ว” ในภาษาไทยและอนุพากย์ “rôi” ในภาษาเวียดนามการกระทำในอนุพากย์เหล่านี้ เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นก่อนอนุพากย์หลัก

นอกจากนี้ ยังพบว่าอนุพากย์ “แล้ว” ในภาษาไทยและอนุพากย์ “rôi” ในภาษาเวียดนามไม่ต้องการคำนามปรากฏรูป (overt noun phrase) ในตำแหน่งประธานของอนุพากย์ หากประธานของอนุพากย์ “แล้ว” และ “rôi” เป็นตัวเดียวกับประธานในอนุพากย์หลัก คุณสมบัติเช่นนี้แสดงให้เห็นว่าประธานของ อนุพากย์ “แล้ว” และอนุพากย์ “rôi” นั้นเป็นคำละ เนื่องจากไม่อนุญาตให้คำนามปรากฏรูปอยู่ในตำแหน่งประธานของอนุพากย์ได้โดยสามารถอธิบายปรากฏการณ์เช่นนี้ได้ ตามทฤษฎีไวยากรณ์เพิ่มพูน (generative grammar) ว่าอนุพากย์เหล่านี้เป็นอนุพากย์ที่ไม่มีกาล

อย่างไรก็ตามในบางโครงสร้างพบว่า อนุพากย์ “แล้ว” ในภาษาไทยยอมให้มีประธานปรากฏรูปอยู่ในอนุพากย์ได้ ไม่สามารถใช้ไวยากรณ์ของชอมสกี (Chomsky’s generative grammar) มาอธิบายได้

โดยไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติม เนื่องจากทฤษฎีไวยากรณ์เพิ่มพูนมีกฎเกณฑ์และคำอธิบายที่จำกัดในการนำมาประยุกต์เพื่อวิเคราะห์อนุพากย์ที่มีคุณสมบัติเช่นนี้ในภาษาไทยและภาษาอื่น ๆ

**คำสำคัญ:** คำละ คำเชื่อม อนุพากย์ที่มาจากคำกริยา

### ABSTRACT

This research looks at the syntactic and semantic properties of /laew/ in Thai and examines empty categories in the construction that /laew/ occurred compared to those in /rôi/ construction in Vietnamese. It is also aimed to verify some syntactic theories used to explain the distribution and interpretation of empty categories occurred in both /laew/ and /rôi/ construction.

The data are collected from Thai native speakers and various articles published in Matichon daily newspapers, Matichon Weekly and Nation Weekly magazines. The data are also collected from Vietnamese native speakers in order to analyze the syntactic and semantic properties of /rôi/ and then compare to those of /laew/ in Thai.

This research finds that both /laew/ and /rôi/ clauses function like adverbial phrase showing continued, sudden and causal action. /laew/ clause and /rôi/ clause also show related action which the action in /laew/ clause occurs before that in matrix clause.

It is also found that the overt subject is not allowed in /laew/ clause and /rôi/ clause in case that the subject in both clauses and that in matrix clause are the same. It is also assumed that the subject in both /laew/ clause and /rôi/ clause are empty categories because any overt subjects are not allowed in the subject position of both clauses. This phenomenon can also be explained according to the theories of generative grammar that both /laew/ clause and /rôi/ clause are tenseless clauses.

However, this research finds that /laew/ structure in Thai can also allow overt subject occurring in its clause if the subject in /laew/ clause and that in matrix clause are different. Therefore, /laew/ construction in Thai cannot completely explained by Chomsky's whole generative grammar without any further modification because the generative grammar has some limited principles and explanation which cannot be used to analyze some clauses whose properties are like those in /laew/ clause in Thai.

**Keywords:** empty categories, conjunctive participle, clause, past tense marker

## บทนำ

คุณลักษณะพิเศษอย่างหนึ่งของภาษาในแถบเอเชียใต้คือ มีการเชื่อมอนุพากย์ (clause) ด้วยคำที่มาจากคำบอกอดีตกาล (past tense marker) (Masica, 1976; Sridhar, 1976 ; Bagchi, 1993; Lalitha, 1993; Subbarao, 1984, 1997) ซึ่งคุณสมบัติเช่นนี้สามารถพบได้จากคำว่า “แล้ว” ในภาษาไทย

“แล้ว” และคำกริยามีความสัมพันธ์กันทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ คล้ายกับการเชื่อมอนุพากย์ด้วยคำกริยาที่เรียกว่า conjunctive participle ซึ่งเป็นเครื่องมือทางวากยสัมพันธ์สำหรับการเชื่อมประโยคโดยใช้กริยาไม่แท้ (non-finite verb) โดยวางไว้ทางซ้ายของประโยคที่มีกริยาแท้ (finite verb) ซึ่งเป็นกริยาของประโยคหลัก (main clause) เพื่อเชื่อมประโยคที่แสดงเวลา ลักษณะ เหตุผล ความสัมพันธ์ของเหตุการณ์หรือการกระทำ เป็นคุณลักษณะสำคัญอย่างหนึ่งที่พบในภาษาเอเชียใต้ เช่น ภาษาฮินดี-อูรดู (Hindi-Urdu) ภาษาทมิฬ (Tamil) ภาษาเบงกอลี (Bengali) ภาษาอัสสัม (Assamese) และภาษาอื่น ๆ เช่น ภาษาเกาหลี ภาษาญี่ปุ่น

Conjunctive participle เป็นคำที่ใช้เป็นครั้งแรกโดย Grierson (1967) ในหนังสือ Linguistic Survey of India หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงเรื่องโครงสร้างประโยคที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะอย่างหนึ่งของภาษาในเอเชียใต้ ที่นักภาษาศาสตร์เรียกชื่อแตกต่างกันเช่น gerundives, absolutives หรือ verbal participles เป็นศัพท์ที่เรียกคำเชื่อมประโยคโดยใช้กริยาไม่แท้ (non-finite verb) กริยาไม่แท้เหล่านี้ใช้เป็นคำเชื่อมประโยคโดยวางไว้ทางซ้ายของประโยคที่มีกริยาแท้

(finite verb) โดยที่กริยาแท้ทำหน้าที่เป็นกริยาหลักของประโยค (main clause) คำเชื่อมประโยคประเภทนี้ใช้เชื่อมประโยคที่แสดงเวลา ลักษณะ เหตุผล และเพื่อแสดงความสัมพันธ์ของเหตุการณ์หรือการกระทำดังตัวอย่างภาษา Hindi – Urdu ราชการของประเทศอินเดียและปากีสถาน

Hindi – Urdu

(1) Raam [gharjaa – kar] so gayaa

Ram house go – CP slept

รามกลับบ้านแล้วนอน

จากตัวอย่าง (1) ข้างต้น จะเห็นว่า conjunctive participle (CP) *kar* วางไว้ก่อนกริยาแท้ *so gayaa* ของประโยค และทำหน้าที่เชื่อมความสัมพันธ์ของการกระทำ

Masica (1976) อธิบายว่าเพิ่มเติมว่า conjunctive participle เป็นรูปแบบกริยาไม่แท้ที่พิเศษรูปแบบหนึ่ง คำกริยาเหล่านี้ใช้ในการเชื่อมประโยคที่ปกติมีประธานเป็นตัวเดียวกัน โดยวางไว้ทางด้านซ้ายของประโยคหลักที่มีกริยาหลักดังตัวอย่าง (2)

Hindi – Urdu

(2) [khaanaakhaa – kar] Raam-

kopyaaslagii

Meal eat - CP Ram dat. thirst felt

ทานข้าวแล้ว รามรู้สึกกระหายน้ำ

ในตัวอย่าง (2) conjunctive participle วางอยู่ทางด้านซ้ายของอนุพากย์หลัก (main clause)

Masica (1991) ชี้ว่า conjunctive participle โดยลักษณะและความหมายแล้วเป็นอนุประโยค (embedded clause) อย่างชัดเจน เพราะเชื่อมกับอนุพากย์ที่เป็นอนุพากย์หลัก (main clause) ประธานของทั้งสองอนุพากย์เป็นประธาน

ตัวเดียวกัน และความหมายของทั้งสองประโยค เข้ากันได้เป็นอย่างดี

โดยทั่วไปโครงสร้างคำของ conjunctive participle เกิดจากการใช้กริยาตามด้วยคำที่ทำหน้าที่เป็น conjunctive participle ดังตัวอย่าง โครงสร้างคำจากภาษาในเอเชียใต้ (Subbarao, 1997)

### ตารางที่ 1 โครงสร้าง conjunctive participle

Languages	Word formation
Hindi-Urdu	V+kar/ke
Panjabi	V+ ke
Tangkhul Naga	V +da
Telugu,Tamil	V + i
Bengali	V + e
Oriya	V + i

จาก ตาราง 1 โครงสร้าง conjunctive ในภาษาไทยคือการใช้คำกริยาตามหลังด้วย **แล้ว** พิจารณาประโยคต่อไปนี้

- (3) **เหนื่อยแล้ว**แดงนอน
- (4) **กลับบ้านแล้ว**แดงกินข้าว
- (5) **ไปห้องสมุดแล้ว**แดงยืมหนังสือ
- (6) **ฟังข่าวแล้ว**แดงมีความสุข
- (7) **ทานข้าวเสร็จแล้ว**แดงทิวน้ำ

ตัวอย่าง (3) – (7) แสดงให้เห็นว่า อนุพากย์ที่ประกอบด้วยคำว่า “แล้ว” มีความสัมพันธ์กับอนุพากย์หลักอย่างชัดเจนทั้งทางด้านวากยสัมพันธ์ (syntactically) และทางระบบหน่วยคำ (morphologically) นั่นคือ ในทางวากยสัมพันธ์ อนุพากย์หลักมีประธานที่ปรากฏรูป (overt subject) คือ แดง ในประโยค (3)-(7) ข้างต้น ในระบบการสร้างคำ

พบว่าคำกริยา + **แล้ว**ใช้เป็นคำเชื่อมอนุพากย์คือ เหนื่อยแล้วใน (3), กลับ(บ้าน)แล้ว ใน (4), ไป(ห้องสมุด)แล้ว ใน (5), ฟัง(ข่าว)แล้ว ใน (6) และ ทาน(ข้าว)แล้ว ใน (7)

### การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ “แล้ว” ในภาษาไทยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. งานวิจัยที่เกี่ยวกับการจำแนกหมวดคำในภาษาไทย

พระยาอุปกิตศิลปสาร (2539) เห็นว่า “แล้ว” เป็นคำที่จัดอยู่ในหมวดคำกริยานุเคราะห์ ทำหน้าที่เป็นได้ทั้งกริยาแท้ และกริยาช่วยหรือกริยาช่วยนุเคราะห์

วิจิตรนั ภาณุพงศ์ (2520) จัดคำว่า “แล้ว” ไว้ในหมวดคำช่วยหลังกริยา ซึ่งมีอยู่ทั้งหมด 3 คำคือ **แล้ว อยู่ อยู่แล้ว**

นวรรณ พันธุเมธา (2525) ได้กล่าวถึงคำว่า “แล้ว” โดยเรียกว่าคำบ่งเวลา ซึ่งเป็นประเภทย่อยของคำที่ใช้ขยายคำกริยา

2. งานวิจัยที่เกี่ยวกับคำบางหมวดในภาษาไทย

ราตรี ธีนวารช (2516) กล่าวว่า “แล้ว”

มีลักษณะเป็นคำช่วยหลังกริยา ไม่สามารถปรากฏ และทำหน้าที่ตามลำพังของประโยคเริ่มได้ จะต้องทำหน้าที่ร่วมกับคำกริยา และเป็นคำที่มีความหมาย ขยายคำกริยาในกริยาวลีเพื่อบอกการณลักษณะ

จิราพร โชติเธียรระวงศ์ (2524) ได้กล่าวถึง คำว่า “แล้ว” ในการศึกษาเปรียบเทียบการใช้ คำสันธาน ในสมัยสุโขทัย อยุธยา และปัจจุบัน โดยสรุปว่า *แล้ว* เป็นคำสันธานเชื่อมประโยคที่มีความหมายคล้ายตามกันหรือแสดงเหตุการณ์ ต่อเนื่องกัน

มีงมิตร ศรีประสิทธิ์ (2546) กล่าวว่า “แล้ว” มีหน้าที่ถึง 7 หน้าที่ คือ เป็นได้ทั้งคำกริยา คำเชื่อม อนุภาค คำช่วยหลังกริยาแสดงการณลักษณะ สมบูรณ์ วลีตายตัวที่ทำหน้าที่เป็นกริยาวิเศษณ์ วลีตายตัว ที่ทำหน้าที่เป็นคำกริยา วลีตายตัวที่ทำหน้าที่เป็นคำบอกเวลาและดัชนีปริจเฉท

จากงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า *แล้ว* จะต้องวางไว้หลังกริยาเสมอ โดยไม่สามารถปรากฏและทำหน้าที่ตามลำพังได้ จะต้องทำหน้าที่ร่วมกับคำกริยาเพื่อบอกการณลักษณะ และเมื่อทำหน้าที่เชื่อมอนุภาคก็จะเชื่อมความให้ต่อเนื่องกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า *แล้ว* และคำกริยามีความสัมพันธ์กันทาง วากยสัมพันธ์และความหมาย

“แล้ว” เป็นคำเชื่อมอนุภาคเข้าด้วยกัน มีลักษณะคล้ายกริยาวิเศษณ์ ดังนั้น “แล้ว” แตกต่างจากคำเชื่อมอื่น ๆ ที่ใช้ในการเชื่อมประโยคเช่น **และ, แต่, หรือ**

พิจารณาตัวอย่างเปรียบเทียบการใช้ “แล้ว” กับ “และ” ในการเชื่อมประโยค

- (1) **เหนื่อยแล้ว** แดงนอน
- (2) **แดงเหนื่อยแล้ว** นอน

(3) **แดงเหนื่อย** และ **เปื้อ**

(4) \***เหนื่อย** และ **แดงเปื้อ**

ถึงแม้ว่า “แล้ว” กับ “และ” จะทำหน้าที่เชื่อมประโยคที่มีใจความคล้ายตามกัน แต่คำเชื่อม “แล้ว” ใน ตัวอย่าง (1) บอกความต่อเนื่องของ เหตุการณ์สองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วย คือ *เหนื่อย* ก่อนแล้วจึง *นอน* แต่คำเชื่อม “และ” ใน (3) ซึ่งทำหน้าที่เชื่อมประโยคเช่นเดียวกัน กลับไม่ได้แสดงให้เห็นว่าการกระทำ ทั้งสองอย่างนั้น (*เหนื่อย, เปื้อ*) เกิดขึ้นต่อเนื่องกัน นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าแม่ประธานของประโยค (1), (2) และ (3), (4) เหมือนกัน (คือ *แดง*) แต่ประโยค (4) เมื่อมีการสลับตำแหน่ง ประธานจากต้นประโยคใน (3) มาเป็นกลางประโยค กลับทำให้ประโยคผิดไวยากรณ์และไม่เป็นที่ยอมรับของเจ้าของภาษา ในขณะที่ประโยค (1) และ (2) สามารถสลับตำแหน่งประธานของประโยคจากต้นประโยคมาวางไว้กลางประโยค โดยที่ประโยคยังถูกต้องและเป็นที่ยอมรับของเจ้าของภาษา ดังนั้น ต้องมีการอธิบายในทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ ได้ว่าเพราะเหตุใดจึงเกิดปรากฏการณ์เช่นนี้

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่า นอกจาก “แล้ว” จะทำหน้าที่เชื่อมอนุภาค ยังเกิดคำละ (empty categories) ขึ้นในอนุภาค “แล้ว” อีกด้วย ถึงแม้จะมีการศึกษาเกี่ยวกับคำละในภาษาไทย อย่างแพร่หลาย แต่การศึกษาส่วนใหญ่มักเกี่ยวกับ คำละในประโยคทั่วไป แต่ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคำละที่เกิดขึ้นใน อนุภาค “แล้ว”

คำเชื่อมอนุภาคที่มาจากกริยาบอกการกระทำในอดีตเป็นคุณลักษณะอย่างหนึ่งของภาษาไทย เพื่อศึกษาเปรียบเทียบถึงคุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ และวากยสัมพันธ์ในอนุภาคลักษณะนี้ ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบตัวอย่างประโยคจากภาษาเวียดนาม

กับประโยคที่มีอนุพากย์ “แล้ว”

พิจารณาประโยคต่อไปนี้

(12) Chúng tôi [biết tin rồi ] lòng

không tốt

พวกเรา รู้ข่าวแล้ว ใจไม่ดี

(13) [biết tin rồi] Chúng tôi lòng

không tốt

รู้ข่าวแล้ว พวกเรา ใจไม่ดี

จากตัวอย่างจะเห็นว่าโครงสร้างประโยค (12) ที่มี “rồi” เป็นคำเชื่อมอนุพากย์มีคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์เช่นเดียวกับ “แล้ว” ในภาษาไทย

ด้วยเหตุนี้การวิจัยนี้มุ่งศึกษาว่า “แล้ว” มีคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์อย่างไรบ้างที่ทำให้ “แล้ว” แตกต่างจากคำเชื่อมอื่น และคุณสมบัติของคำละที่เกิดขึ้นในอนุพากย์ “แล้ว” มีลักษณะอย่างไร รวมถึงนำตัวอย่างประโยคมาศึกษาเปรียบเทียบกับอนุพากย์ “rồi” ในภาษาเวียดนามตามแนวทางทฤษฎีไวยากรณ์เพิ่มพูน (Chomsky, 1981, 1982, 1995)

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาและวิเคราะห์คุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ (syntax) และอรรถศาสตร์ (semantics) ของ คำว่า “แล้ว” ในภาษาไทย

2. ศึกษาและวิเคราะห์คำละ (empty categories) การกระจาย (distribution) และการตีความคำละ (interpretation) ในโครงสร้างอนุพากย์ “แล้ว”

3. ศึกษาและวิเคราะห์คุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ (syntax) และอรรถศาสตร์ (semantics) ของคำว่า “rồi” ในภาษาเวียดนาม

4. ศึกษาและวิเคราะห์คำละ (empty

categories) การกระจาย (distribution) และการตีความคำละ (interpretation) ในอนุพากย์ “rồi” ในภาษาเวียดนาม

### สมมติฐานการวิจัย

1. คำว่า “แล้ว” ทำหน้าที่เป็นเครื่องหมายบอกการณ์ลักษณะสมบูรณ์ของเหตุการณ์ (perfective aspect marker) นอกจากนี้ “แล้ว” ยังทำหน้าที่เป็นกริยาวิเศษณ์ บอกการกระทำบอกความต่อเนื่องของเหตุการณ์ และทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมอนุพากย์ ทำให้ทราบว่าเหตุการณ์หรือการกระทำที่เกิดในอนุพากย์ “แล้ว” เป็นเหตุการณ์หรือการกระทำที่เกิดขึ้น ก่อนเหตุการณ์หรือการกระทำในอนุพากย์หลัก

2. เกิดคำละ (empty categories) ขึ้นในอนุพากย์ “แล้ว” เนื่องจากประธานของอนุพากย์ “แล้ว” ต้องไม่ปรากฏรูป

3. คำว่า “rồi” ในภาษาเวียดนาม มีคุณลักษณะเช่นเดียวกับ “แล้ว” ในภาษาไทยนั่นคือทำหน้าที่เป็นเครื่องหมายบอกการณ์ลักษณะสมบูรณ์ของเหตุการณ์ เป็นกริยาวิเศษณ์ บอกความต่อเนื่องของเหตุการณ์ และทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมอนุพากย์

4. เกิดคำละ (empty categories) ขึ้นในอนุพากย์ “rồi” และมีคุณลักษณะเช่นเดียวกับอนุพากย์ “แล้ว”

### แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้

1. ทฤษฎีไวยากรณ์เพิ่มพูน (generative grammar) (Chomsky, 1981, 1982, 1995)

2. ทฤษฎีไวยากรณ์เพิ่มพูนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. ทฤษฎี PRO

PRO เป็นคำสรรพนามไม่ปรากฏรูป (empty categories) ที่ทำหน้าที่เป็นประธานเงา

(non-overt subject) ของอนุพากย์รองเพื่อให้เป็นไปตาม EPP ที่กล่าวว่าประโยคจะต้องมีประธาน มิฉะนั้นประโยคจะผิดไวยากรณ์ ดังนั้น แม้ PRO จะเป็นประธานที่ไม่ปรากฏรูป แต่เชื่อว่ามีอยู่จริงในทางไวยากรณ์ เนื่องจากเป็นเงาของประธานในอนุพากย์หลัก

### ขอบเขตการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำเชื่อมอนุพากย์
2. เก็บข้อมูลประโยคที่ประกอบด้วยคำว่า “แล้ว” จากบทความต่างๆ ในหนังสือพิมพ์มติชน มติชนสุดสัปดาห์และหนังสือพิมพ์เนชั่นรายสัปดาห์ ในช่วงเดือนตุลาคม 2555-กันยายน 2556
3. วิเคราะห์ข้อมูลประโยคที่ประกอบด้วยคำว่า “แล้ว” ทั้งด้านวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์
4. ให้ผู้พูดภาษาเวียดนามแปลข้อมูลประโยคที่ประกอบด้วยคำว่า “แล้ว” เป็นภาษาเวียดนาม และวิเคราะห์ข้อมูลประโยคที่ได้ ทั้งด้านวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

### สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

#### สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1: ศึกษาและวิเคราะห์คุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ (syntax) และอรรถศาสตร์ (semantics) ของคำว่า “แล้ว” ในภาษาไทย

คุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ของคำว่า “แล้ว”

1. “แล้ว” ทำหน้าที่เป็นคำกริยา

นามวลี + (ไม่) + แล้ว + เสร็จ

(1) โครงการนี้คาดว่าจะแล้วเสร็จในสัปดาห์หน้า

(2) การวางตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งยังไม่แล้วเสร็จ

2. “แล้ว” ทำหน้าที่เป็นคำช่วยหลังกริยากริยาวลี + แล้ว

(1) สามพรรคอธิบายแล้ว การยุบสภาไม่ชอบธรรม

(2) พอแน่ใจและมั่นใจแล้วก็หยุดจากการฉันทาในเวลานั้นทันที

3. “แล้ว” ทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมอนุพากย์อนุพากย์ + แล้ว + อนุพากย์

(1) ตำรวจต้องสอบสวนหาผู้กระทำแล้วบอกกับประชาชนได้ว่าคนทำทำเพื่ออะไร

(2) ชายแต่งเครื่องแบบตำรวจฉายไฟดูรถคันนั้นคันนี้แล้วเดินออกไป

4. “แล้ว” เป็นวลิตายตัว ทำหน้าที่เป็นกริยาลักษณะ

(1) จริง ๆ แล้ว การชุมนุมสาธารณะชอบด้วยกฎหมายหรือเข้าข่ายเป็นการกระทำผิดอาญา

5. “แล้ว” เป็นวลิตายตัว ทำหน้าที่เป็นคำบอกเวลา

(1) ผู้ประกอบการจะได้รับผลกระทบจากรายได้ที่ลดลงเหมือนกับปีที่แล้ว

6. “แล้ว” ทำหน้าที่เป็นดัชนีปริจเฉท

(1) เมื่อสุดกำลังความสามารถในการเยียวยาทุกวิถีทางแล้ว ยาที่เคยนำมารักษานั้นจะงตไ้ไว้นกว่า โรคนี้จะหายด้วยธรรมชาติแล้วเตือนตนว่า เราจะเป็นพระห้้องค์ที่ได้ปฏิบัติบำเพ็ญทางใจมาพอสมควร ทำไมจะชี้้ขลาดอ่อนแอในเวลาเกิด

ทุกขเวทนาเพียงเท่านี้

วัตถุประสงค์ที่ 2: ศึกษาและวิเคราะห์ คำละ (empty categories) การกระจาย (distribution) และการตีความคำละ (interpretation) ในโครงสร้างอนุพากย์ “แล้ว”

### 1. ประธานของอนุพากย์ “แล้ว”

PRO เป็นประธานที่ไม่ปรากฏรูปทำหน้าที่เป็นประธานเงา (non-overt subject) ของอนุพากย์รองเพื่อให้เป็นไปตาม EPP ที่กล่าวว่าประโยคจะต้องมีประธาน มิฉะนั้นประโยคก็จะผิดไวยากรณ์

1.1 อนุพากย์ “แล้ว” ที่เกิดขึ้นในประโยคที่แสดงเหตุการณ์สมบูรณ์

(1) ก. แป้งตื่นเช้าแล้ว [Øไปวัด]

(1) ข. Øตื่นเช้าแล้ว [แป้งไปวัด]

1.2 อนุพากย์ “แล้ว” ที่เกิดในประโยคแสดงเงื่อนไข

(1) ก. เมื่อเก้าอี้หักลง “แล้ว” คุณ จะตกลงมา

ประธานของอนุพากย์ “แล้ว” คือคำนามเก้าอี้ ส่วนประธานของอนุพากย์หลัก คือคำนาม “คุณ” ความแตกต่างระหว่างประธานของอนุพากย์หลักและอนุพากย์รองในโครงสร้างแบบประโยค

(1) นี้ Klaiman (1980,1981) ซึ่งได้ศึกษาโครงสร้างประโยคของ conjunctive participle ในภาษาเบงกอลี ชี้ว่า การที่ประธานของอนุพากย์ทั้งสองไม่เหมือนกันเป็นเพราะว่า ประธานของอนุพากย์หลักมีคำกริยาที่ไม่ได้มอบหมายบทบาทผู้กระทำ (agentive role) แก่คำนามที่ทำหน้าที่เป็นประธานดังในตัวอย่าง (1ก) “คุณ” จะได้รับบทบาท experience role จากกริยา ในทางกลับกัน ประธานของอนุพากย์ “แล้ว” ปรากฏรูปได้เนื่องจาก อยู่ในรูปอนุพากย์กรรม (passive voice)

2. การกระจายของคำละในตำแหน่งประธานของอนุพากย์ “แล้ว”

2.1 ประธานของอนุพากย์ “แล้ว” ถูกละไว้หรือไม่ปรากฏรูป และประธานนั้นเป็นตัวเดียวกับประธานในอนุพากย์หลัก

(1) ก. [Ø เว้นชนิดหนึ่งแล้ว]

ปาห้องโก๋ทอดต่อ

(2) ข. [Ø ว่าแล้ว] เธอก็ยิ้ม

อย่างมีความสุข

2.2 ประธานของอนุพากย์ “แล้ว” ที่ถูกละไว้และประธานในอนุพากย์หลักเป็นคนละตัว

(1) [Ø ยอมไม่ให้โอนย้ายแล้ว]

พวกครู ยังต้องประท้วงอะไรอีก

2.3 ประธานของอนุพากย์ “แล้ว” เป็นประธานที่ปรากฏรูป (overt subject)

(1) [คนทำงานเพื่อสังคมมาขอ

ความช่วยเหลือจากนายปรีดาแล้ว] ไม่เคยผิดหวัง

วัตถุประสงค์ที่ 3: ศึกษาและวิเคราะห์ คุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ (syntax) และอรรถศาสตร์ (semantics) ของคำว่า “rôi” ในภาษาเวียดนาม

1. คุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ของคำว่า “rôi”

“rôi” ทำหน้าที่เป็นเครื่องหมายบอกการณลักษณะสมบูรณ์ของเหตุการณ์ (perfective marker) โดย “rôi” ปรากฏหลังกริยาและบอกให้ทราบว่า เหตุการณ์หรือการกระทำนั้น ๆ ได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลง

(1) Số người lại hẹn nhau sắp ít xuống rôi

จำนวนคนที่มาร่วมรายการเริ่มลดน้อยลงแล้ว

2. “rôi” ทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมอนุพากย์

(clause connector) ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

2.1 บอกความต่อเนื่องของเหตุการณ์  
ทำให้ทราบว่าหลังจากเกิดเหตุการณ์หรือการ  
กระทำหนึ่งขึ้นแล้วจะเกิดเหตุการณ์หรือการกระทำ  
อีกอย่างหนึ่งเกิดขึ้นตามมา

(1) Ming phải kêu gọi các ngành  
lại rồi báo cho mọi người biết

เราต้องระดมปัญญาจากทุก ๆ  
สาขามาแล้วแจ้งให้สังคมรู้

2.2 บอกเงื่อนไขจากการศึกษาประโยค  
พบว่า“rồi”บอกเงื่อนไข โดยแสดงด้วยคำเชื่อมบอก  
เงื่อนไข *Nếu*

(1) Nếu sự đúng đắn rồi ông  
Ka xit không phải từ chức ra khỏi

แม้ด้วยสปิริตแล้ว นายกษิต  
ยังไม่ต้องแสดงเจตจำนงลาออก

3. บอกผลในประโยคเหล่านี้ “rồi” ใช้  
เชื่อมประโยคหลักกับอนุพากย์ที่เป็นผลมาจาก  
ประโยคหลัก

(1) Chúng tôi biết tin rồi lòng  
không tốt

พวกเราารู้ข่าวแล้ว ใจไม่ดี

4. เพิ่มความเข้าใจ “rồi” ในการเชื่อมประโยค  
เพื่อเพิ่มความหมายให้กับประโยคหลัก

(1) Ngoài ra bộ phận trong người  
bị phá hỏng rồi đang còn có nhiều chướng  
trong da càng ngày càng to lên

นอกจากอวัยวะภายในถูกทำลาย  
แล้วยังมีปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัว

วัตถุประสงค์ที่ 4: ศึกษาและวิเคราะห์  
คำละ (empty categories) การกระจาย (distribu-  
tion) และการตีความคำละ (interpretation) ใน

อนุพากย์ “rồi” ในภาษาเวียดนาม

1. คุณสมบัติของอนุพากย์ “rồi”

[นามวลี + กริยา + “rồi”][นามวลี +  
กริยา + กาล]

(1) [[ PRObầu cử xong rồi ] thu  
tổng sẽ từ chức]

[[ PROเลือกตั้งแล้ว] นายก็จะลา  
ออก]

(2) thư tướng giải tán quốc hội  
và từ chức

นายก ยุบสภา และ ลาออก

(3) thư tướng giải tán quốc hội  
xong rồi từ chức

นายก ยุบสภา แล้ว ลา ออก

โครงสร้างอนุพากย์ “rồi” สามารถมี  
อนุพากย์ย่อยๆ อนุพากย์เดียวหรือหลายอนุพากย์  
เชื่อมกับ อนุพากย์หลักก็ได้ ที่สำคัญที่สุดคือ  
อนุพากย์หลักมีความหมายเป็นอิสระ นั่นคือไม่เป็น  
การรวมความหมายของสิ่งที่คล้ายกันหรือเหมือนกัน  
ดังประโยคความรวม (compound sentence) ที่  
เชื่อมประโยคด้วยการใช้ “và” ความหมายที่เป็น  
เอกเทศของอนุพากย์หลักอาจเป็นความหมายที่  
เป็นการกระทำที่ต่อเนื่องหรือการกระทำที่เกิดขึ้น  
พร้อมกัน (sequential or simultaneous ac-  
tions) ก็ได้

(4) Ông A phi xit làm như không  
để ý rồi ung cư tiếp

นายอภิสิทธิ์แกล้งไม่สนใจมีอบแล้ว  
หาเสียงต่อไป

(5) Ông A phi xit chánh mặt và  
chốt cuộc biểu tình

นายอภิสิทธิ์หลบหน้าและมีมือ

2. การกระจายของคำละในอนุพากย์ “rôi”

2.1 ประธานของอนุพากย์ “rôi” ถูกละไว้หรือไม่ปรากฏรูป และประธานนั้นเป็นตัวเดียวกับประธานในอนุพากย์หลัก

(1) [Ø<sub>i</sub> cách một týrôi] Pa tong côi nóitiếp

[Ø<sub>i</sub> เว้นนิดหนึ่งแล้ว]

ปาห้องโก้วพูดต่อ

2.2 ประธานของอนุพากย์ “rôi” ที่ถูกละไว้และประธานในอนุพากย์หลักเป็นคนละตัว

(1) [Ø<sub>i</sub> chjư không đỏi rôi] màcàc thâyì đàng còn biêu tinhgì nuừa

[Ø<sub>i</sub> ยอมไม่ให้โอนย้ายแล้ว]

พวกครู, ยังต้องประท้วงอะไรอีก

2.3 ประธานของอนุพากย์ “rôi” เป็นประธานที่ปรากฏรูป (overt subject)

(1) [Người làm việc choxã hòì lạixingiúp đỡ vớiông Preda rôi ]không bao giờ ông từ chối

[คนทำงานเพื่อสังคมมาขอความช่วยเหลือจากนายปรีดาแล้ว] ไม่เคยผิดหวัง

### อภิปรายผลการวิจัย

คุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ของอนุพากย์ “แล้ว” ในภาษาไทย และอนุพากย์ rôi ในภาษาเวียดนาม มีผลตามสมมติฐาน คือ

1. อนุพากย์ “แล้ว” และอนุพากย์ rôi ทำหน้าที่เหมือนกริยาวิเศษณ์วลี แสดงการกระทำที่ต่อเนื่อง การกระทำที่เกิดขึ้นทันทีทันใด การกระทำที่บอกเหตุผลเกี่ยวเนื่องกัน

2. อนุพากย์ “แล้ว” และอนุพากย์ rôi

บอกการกระทำที่เชื่อมต่อกัน แสดงให้เห็นว่าการกระทำในอนุพากย์ “แล้ว” เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นก่อนการกระทำของอนุพากย์หลัก

3. อนุพากย์ “แล้ว” และอนุพากย์ rôi เป็นอนุพากย์ที่ไม่ต้องการประธานที่ปรากฏรูป ถ้าประธานของอนุพากย์เหมือนกับประธานของอนุพากย์หลัก แสดงให้เห็นว่าอนุพากย์ “แล้ว” และอนุพากย์ rôi เป็น อนุพากย์ที่ไม่มีกาลตามหลักไวยากรณ์เพิ่มพูนของขอมส์กี

4. อนุพากย์ “แล้ว” และอนุพากย์ rôi มีคุณสมบัติเป็นอนุพากย์รองของประโยค ไม่สามารถแยกเป็นประโยคอิสระได้

อย่างไรก็ตาม คำละที่เกิดในตำแหน่งประธานของอนุพากย์ “แล้ว” ไม่สามารถวิเคราะห์และตีความได้ตามทฤษฎีไวยากรณ์เพิ่มพูนได้อย่างครบถ้วน เนื่องจาก อนุพากย์หลัก กับอนุพากย์ “แล้ว” หรือ อนุพากย์ rôi ในภาษาเวียดนาม มีความสัมพันธ์กันในแง่การใช้โครงสร้างประโยคและความหมายที่หลากหลาย ซึ่งกฎเกณฑ์ทางทฤษฎีในไวยากรณ์เพิ่มพูนมีขอบเขตจำกัดในการอธิบายปรากฏการณ์ทางภาษาเหล่านี้ได้อย่างครบถ้วน

### ข้อเสนอแนะ

#### ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลการศึกษาพบว่าประธานของอนุพากย์ “แล้ว” และอนุพากย์ rôi เป็นคำละ (empty categories) เนื่องจากอนุพากย์ทั้งสองนี้เป็นอนุพากย์ที่ไม่อนุญาตให้ค่านามปรากฏรูปเกิดในตำแหน่งประธานได้ การที่ประธานของอนุพากย์ “แล้ว” และ rôi ไม่สามารถปรากฏรูปได้นั้น สามารถอธิบายเงื่อนไขนี้ได้ ตามกฎไวยากรณ์เพิ่มพูน (generative

grammar) ที่กำหนดไว้ว่าประธานของประโยคไม่ปรากฏรูปได้นั้นเป็นเพราะประโยคไม่มีกาล (tenseless) เพราะกาลเป็นผู้มอบหมายหน้าที่ (Case) ให้กับประธานที่ออกเสียงได้ (audible NP) ในประโยค เมื่อประโยคไม่มีกาล ก็คือไม่มีกรณี (Case) นั่นก็คือประธานไม่สามารถปรากฏรูปได้

อย่างไรก็ตามภาษาในเอเชียใต้หลายภาษา เช่น ภาษาฮินดี-อูรดู (Abbi, 1984) ภาษาใน เอเชีย ตะวันออก เช่น ภาษาญี่ปุ่น (Kuno, 1978) ภาษา เกาหลี (Lee Miae, 1997) เป็นภาษาที่อนุญาตให้ประธานปรากฏรูปอยู่ในอนุพากย์เช่นเดียวกับ อนุพากย์ “แล้ว” พิจารณาประโยคต่อไปนี้

- (1) ก. ฝนตกแล้วน้ำท่วม
- ข. \* $\emptyset$  ตกแล้วน้ำท่วม
- ค. \*ฝนตกแล้ว $\emptyset$ ท่วม
- ง. \* $\emptyset$  ตกแล้วฝนท่วม

จากตัวอย่างข้างต้นชี้ให้เห็นว่าประโยค(1ข, ค และ ง) เป็นประโยคที่ไม่ถูกต้องในภาษาไทย เพราะเกิดการละ ( $\emptyset$ ) ทำให้ประโยคมีใจความไม่สมบูรณ์ ในขณะที่เดียวกันประโยค(1ก) ก็ไม่สามารถ อธิบายด้วยคุณสมบัติของกาลในกฎไวยากรณ์ เพิ่มพูนได้ เพราะตามกฎไวยากรณ์เพิ่มพูนแล้ว ประธานของอนุพากย์ “แล้ว” ไม่สามารถปรากฏ รูปได้เนื่องจากไม่มีกาล

Bagchi (1993) ศึกษาเรื่องสถานะความเป็น อนุพากย์ของภาษาเบงกอลี (Bengali) ได้อธิบาย เกี่ยวกับสถานะคำเชื่อมอนุพากย์ที่มาจากคำบอก กาลว่า คำเชื่อมอนุพากย์เหล่านี้แท้ที่จริงไม่ใช่ คำบอกกาลแต่เป็นคำ ที่พ้องกับคำบอกกาล และ ใช้ในการเชื่อมอนุพากย์เพียงอย่างเดียวเท่านั้น ไม่ได้ มีหน้าที่ทางไวยากรณ์อื่น ๆ อีก นั่นคือ ไม่ได้บอกให้รู้ ว่าอนุพากย์นั้น ๆ เป็นอนุพากย์ที่ไม่มีกาล

ดังนั้น จึงน่าจะจะได้มีการศึกษาต่อไปว่า คำนามปรากฏรูปในตำแหน่งประธานของอนุพากย์ ที่ไม่มีกาลได้โดยที่ประโยคถูกไวยากรณ์และเป็นที่ยอมรับของเจ้าของภาษา เราควรจะใช้ทฤษฎีทาง วากยสัมพันธ์ใดมาอธิบายปรากฏการณ์เช่นนี้ เนื่องจาก เห็นแล้วว่าทฤษฎีไวยากรณ์เพิ่มพูนของชอมสกี ไม่สามารถอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับอนุพากย์ เช่นนี้ในภาษาไทยและภาษาอื่น ๆ บางภาษาได้เพียงพอ การศึกษาเพิ่มเติมนอกจากจะช่วยให้เข้าใจธรรมชาติ ของภาษา ความสามารถในการเรียนรู้ภาษาแล้ว ยังช่วยเพิ่มเติมแนวคิดเรื่องไวยากรณ์สากล (Universal Grammar) ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

## เอกสารอ้างอิง

- จิราพร โชติเชียระวงศ์. (2524). การศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำสันธานในสมัยสุโขทัย อยุธยาถึงสมัยปัจจุบัน. วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- นววรรณ พันธุมธธา. (2525). ไวยากรณ์ไทย. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.
- มิ่งมิตร ศรีประสิทธิ์. (2546). การศึกษาเชิงประวัติ ของคำว่า “แล้ว อยู่ อยู่แล้ว”. วิทยานิพนธ์ อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราตรี ธีนวารช. (2516). ลักษณะของคำไวยากรณ์ ในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- วิจินตน์ ภาณุพงศ์. (2520). โครงสร้างภาษาไทย : ระบบไวยากรณ์ : กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์

- มหาวิทยาลัยรามคำแหง.  
อุปถัมภ์ศิลปสาร, พระยา. (2539). **หลักภาษาไทย**.  
พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- Abbi, A. (1984). Conjunctive Participles of Hindi-Urdu. **International Journal of Dravidian Linguistics**. 13.2, 252-63.
- Bagchi, Tista. (1993). **Conjunctive Participle in Bengali**. Doctoral dissertation, University of Chicago.
- Chomsky, Noam. (1981). **Lectures on Government and Binding**. Dordrecht: Foris Publication.
- Chomsky, Noam. (1982). **Some Concepts and Consequences of the Theory of Government and Binding**. Cambridge, Mass.: The MIT Press.
- Chomsky, Noam. (1986). **Knowledge of Language: Its Nature, Origin, and Use**. New York: Praeger.
- Chomsky, Noam. (1995). **The Minimalist Program**. Cambridge, Mass.: The MIT Press.
- Grieson, G.A. (1967). **Linguistic Survey of India**. Vol. I-III. Delhi: Motilal Banasidas.
- Kuno, Susumu. (1978). **Japanese: A Characteristic OV Language**. in Lehmann, Winfred P. (ed.), **Syntactic Typology**, 57-138. Austin: University of Texas Press.
- Lalitha, Murthy. (1993). **Participial Constructions: A Cross Linguistic Study**. Doctoral Dissertation, University of Delhi.
- Lee, Miae. (1997). **A Cross Linguistics Analysis of the Conjunctive Participle Construction in Korean and Selected South Asian Languages**. M.A. Dissertation, University of Delhi.
- Masica, Colin P. (1976). **Defining a Linguistic Area: South Asia**. Chicago: The University of Chicago Press.
- Masica, Colin P. (1991). **The Indo-Aryan Language**. Cambridge: Cambridge University Press.
- Sridhar, Srikaripur N. (1976). Dative Subject, Rule Government and relational Grammar. **Studies in the Linguistic Sciences**. 6(1), 130-151.
- Subbarao, K.V. (1984). **Complementation in Hindi Syntax**. Delhi : Academic Publication.
- Subbarao, K.V. (1997). **Control and Binding: One Theory or Two?** Paper presented at the International Seminar on Nulls, University of Delhi.